

Posudok školitelky na diplomovú prácu

Kateřina Rai Revta: Migrace, gender, třída a temporalita: příklad pracovní migrace žen z Filipín

Bc. Kateřina Rai Revta si za svoj výskumný problém zvolila intersekciónalnu analýzu pracovnej migrácie žien z Filipín, ktoré pracujú vo vybranej továrni v Českej republike. Zaoberala sa ako sociálnymi, tak aj štrukturálnymi podmienkami ich pracovnej migrácie, ako aj dopadom na ich žité skúsenosti.

Teoretická časť:

Teoretickú časť posudzovanej diplomovej práce považujem za výbornú a nadštandardne napísanú. Kateřina pracovala s obrovským korpusom aktuálnej odbornej literatúry, ktorý sa pohyboval od textov z oblasti genderu v migraci, štúdia globalizácie až po tzv. labour studies. Nemaľú pozornosť venovala aj tzv. migration industry, teda pochopeniu infraštruktúry globálnej pracovnej migrácie (ako v zemi pôvodu, tak v prijímajúcej krajine). Domnievam sa, že Kateřina tu skvele prepojila svoje pôvodné kvalifikačné zázemie v rozvojových štúdiách a novo získané znalosti zo štúdia v našom programe. Kateřina nielenže načítavala mnou doporučenú literatúru, ale aj sama proaktívne prehľbovala svoje teoreticko-koceptuálne znalosti.

Empirická časť:

Na tomto mieste by som chcela odmeniť fakt, že Kateřina sa vydala do (pre ňu) neznámeho výskumného terénu. Ako ukazujú rozhovory, tak si vytvorila dôverné vzťahy s migrantkami, ktoré jej pomohli vo výskume. Taktiež by som rada pripomenula, že rozhovory viedla prevážne v anglickom jazyku, teda ich pre následnú analýzu musela aj prekladať. Pre dosýtenie dát pridala aj expertné rozhovory s tzv. stakeholders- s expertkou z ministerstva, pracovnej agentúry, nevládneho sektoru a filipínskej ambasády.

Empirická časť sa podľa mňa podarila zvládnuť skvele len z časti (a to hlavne v porovnaní so silnou teoretickou časťou). Najsilnejšou pasážou je kapitola, ktorá sa venuje dočasnosti

(kapitola 3.2.1)-konkrétne žitej skúsenosti pobytovej dočasnosti, ktorá ponúka prijímajúcemu štátu možnosť získania lacnej globálnej (a flexibilnej) kvalifikovanej sily pre nekvalifikované pozície, ktorá ich ale zároveň efektívne vyčleňuje zo systému sociálnych práv (ako je napr. systém štátneho zdravotného poistenia či nárokov na dôchodky). Veľmi zaujímavé dáta prináša aj z analýzy systému dočasného kolektívneho ubytovania, ktorý efektívne nasadá na systém produkcie a špecificky podmieňuje životy pracujúcich migrantiek (vid Sachetto a Čanek, Schling, Smith atd.). Autorka sa v ďalších kapitolách pomerne dobre pokúša uchopiť „ideál“ pracujúcej migrantky, tak ako si ho predstavujú rôzni aktéri s rôznymi záujmami. Migrantky sa mu buď podvoľujú alebo sa z neho snažia vystúpiť (a vstúpiť tak do inej migrácie v rámci EU).

Ďalšie dve časti práce, ktoré 3.2.2. a 3.2.3, ktoré sa venujú transnacionálnych praktikám starostlivosti a inklúzii do spoločnosti sú už len pomerne deskriptívne-nedosahujú analytickú a ani interpretačnú hĺbku predchádzajúcej kapitoly. Domnievam sa, že to je preto, že tu Kateřina svoje výskumné nálezy postavila výhradne na témach, nie na nálezoch z terénu. Výsledkom sú pomerne „banálne popisy“ životných trajektorií žien, ktoré svoje životy dočasne prispôbili prekérnej pracovnej migrácii. Taktiež sa v týchto častiach nepodarilo dostatočne prepojiť dáta s teoretickou časťou, ostávajú tam neinterpretované. Výskum bol metodologicky designovaný ako intersekcionalný. Nie som si však istá, či Kateřina vyťažila celý interpretačný potenciál, ktorý sa jej tu ponúkal (a k čomu som ju aj nabádala).

Pri intepretácii dát by som mala nasledujúce výhrady (a aj otázky do diskusie):

a.) Pri popisovaní transnacionálnych praktík starostlivosti Kateřina poukazuje len na strádanie žien. Nemôže im ale priniesť vzdialenosť od problémov doma taktiež aj určitý typ dočasnej úľavy (napr. vymanenie sa zo zlých partnerských vzťahov, normatívnych záťaží starostlivosti či genderu-tak, ako to popisuje napr. Fedyuk?) A nepatologizujeme tým tak transnacionálne vzťahy, tzv. globálne rodinné ansambláže (vid Constable), ktoré sú len inou formou rodinných vzťahov a organizácií v modeli „po príbuzenstve“ (after kinship) ako sú napr. homosexuálne rodiny, rodiny jednorodičov, adoptívne rodiny atd.?

b.) V empirickej časti práce trochu uniká jasnejšie štrukturálne prepojenie globálnej produkcie (továrne) a sociálnej (ne) reprodukcie (migrantiek). Prosím teda Kateřinu, aby se tejto otázke detailnejšie venovala pri svojej obhajobe a pri argumentácii využila vlastné terénne dáta.

Spolupráca na diplomovej práci bola s Kateřinou výborná, snažila sa systematicky pracovať na diplomovej práci (možno len pauza medzi 1. a 2.verziou by mohla byť menšia, keďže návrat k terénnym dátam bol o to ťažší). Práci neprosievajú drobné nezrovnalosti pri zjednotení odkazovania na literatúru a štylistické chyby, ktoré asi spôsobil nedostatok času pri finalizácii práce.

Vzhľadom k vyššie uvedenému by som prácu hodnotila známkou veľmi dobre (2).

V Prahe 24.1.2023.

Dr.Petra Ezzeddine

Katedra sociální a kulturní antropologie

FHS UK Praha